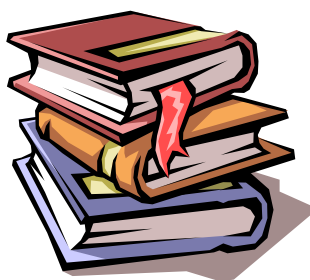

**Banskobystrický samosprávny kraj
Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho Veľký Krtíš**

REGIONÁLNY KNIHOVNÍK

Občasník pre knihovníkov knižníc v okrese Veľký Krtíš

č.1/2015

Apríl 2015

Obsah:

1. Úvod	3
2. Rok Ľudovíta Štúra	4
3. Vyhodnotenie činnosti verejných knižníc okresu za rok 2014	7
4. Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020	20
5. Ako inšpirovať deti k čítaniu	22
6. Biblioterapia – nová forma kolektívnych podujatí	23

Úvod

Vážení čitatelia,

nové číslo občasníka Regionálny knihovník v roku 2015 Vám prináša okrem vyhodnotenia činnosti verejných knižníc okresu za rok 2014 informáciu o Roku Ľudovíta Štúra, základné informácie o schválenej Stratégii rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020, niekoľko poznatkov o biblioterapii i návod ako inšpirovať deti k čítaniu.

Touto cestou sa chcem poďakovať všetkým knihovníkom a pracovníčkam obecných úradov za ich obetavú a nezištnú prácu pri zachovávaní fungovania verejných knižníc v našom regióne.

Príjemné čítanie

Bc. Danka Šagiová, metodička HNK

ROK ĽUDOVÍTA ŠTÚRA 2015

Vláda Slovenskej republiky pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra vyhlásila rok 2015 za Rok Ľudovíta Štúra. Oslavy budú rezonovať na území celého Slovenska, pričom osobitné postavenie bude mať Bratislava, Uhrovec, Modra, Zvolen a Hlboké. Kľúčové aktivity by mali vyvrcholiť na jeseň 2015 v Uhrovci, kde sa 28. októbra 1815 Ľudovít Štúr narodil. Ťažiskové štúrovské podujatia koordinuje Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a informácie o aktivitách sú uverejňované na stránke <http://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/statny-jazyk/rok-ludovita-stura-2015-2d6.html>.

Život a dielo Ľudovíta Štúra

(28. 10. 1815 Uhrovec – 12. 1. 1856 Modra)

Ľudovít Štúr je najvýznamnejším predstaviteľom a vedúcou osobnosťou slovenského národného života v polovici 19. storočia. Bol poslancom uhorského snemu, kodifikátorom spisovnej slovenčiny, autorom súčasného slovenského spisovného jazyka, politikom, filozofom, jazykovedcom, pedagógom, spisovateľom a novinárom.

Základné vzdelanie získal v Uhrovci u svojho otca Samuela a od roku 1827 pokračoval v štúdiách na nižšom evanjelickom gymnáziu v Rábe (dnešný Győr). K počiatočnému formovaniu Štúrových názorov prispel profesor Leopold Petz, ktorý bol známy svojím obdivom k antickému umeniu a vzdelanosti. Petz orientoval svojich žiakov aj na význam Šafárikových, Kollárových a Dobrovského spisov a predvídavo poukazoval na veľkú budúcnosť Slovanstva.

Po absolvovaní dvoch ročníkov v Rábe sa Ľudovít Štúr zapísal na evanjelické lýceum do Bratislavy, kde študoval od roku 1829 do roku 1836. Pre finančné ťažkosti však štúdium prerušil (od januára do septembra 1834) a pracoval ako hospodársky úradník na zayovskom panstve v Uhrovci. Štúr bol aktívnym a svedomitým študentom. Z predmetov si zvlášť obľúbil dejepis, čítal antických autorov, zaujímal sa o estetiku a dejiny umenia. Spomedzi slovanských spisovateľov si vážil diela J. Hollého, J. Kollára, P. J. Šafárika, F. Palackého a iných. Ako stúpenec Kollárovej idey slovanskej vzájomnosti a jednoty Čechov a Slovákov aktívne pôsobil v študentskej Spoločnosti česko-slovanskej. V rokoch 1835 – 1837 bol jej podpredsedom. Od roku 1837 bol nehonoraným námestníkom profesora J. Palkoviča.

V národnom povedomí sa generácia štúrovcov utvrdzovala v literárnych krúžkoch, spevokoloch, organizovaním rôznych podujatí a výletmi do okolitej prírody. Pamätnou sa stala vychádzka na Devín 24. apríla 1836, ktorá sa vzhľadom na spoločenskú situáciu pripravovala tajne. Po odznení Štúrovho prejavu o histórii Veľkej Moravy a odznení básní a piesní si účastníci ako prejav úcty k národnej histórii zvolili slovanské krstné mená, ktoré začali verejne používať. Ľudovít Štúr si vybral ako ďalšie krstné meno Velislav.

Sledovaním politických zápasov na uhorskom sneme v Bratislava Štúr prenikal do tajov politického života a rečníckeho umenia. Vzdelával sa aj štúdiom politickej literatúry, ktorá sa tajne dostávala do Bratislavy. Zaujímal sa o diela osvietenecov a v rámci spolupráce s politicky vyspelejšími a radikálne naladenými poľskými, českými a slovenskými študentmi vo Viedni si osvojil ideu solidarity slovanských slobodných rovnoprávných národov. To sa odrazilo už v jeho básnických prvotinách aj v jeho práci v Spoločnosti česko-slovanskej a po zakázaní jej činnosti v roku 1837 v Slovanskom ústave, z ktorého cieľavedome budoval centrum národného snaženia mladej generácie slovenskej inteligencie.

V rokoch 1838 až 1840 študoval na univerzite v Halle. Toto štúdium znamenalo novú fázu vo vývoji Štúrovej osobnosti. Na odporúčanie P. J. Šafárika sa venoval predovšetkým modernej jazykovede a histórii. Najväčší význam pre jeho svetonázorové formovanie mala Heglova filozofia, najmä jeho dialektická metóda a chápanie dejín. Na rozdiel od Hegla zavŕšenie ľudských dejín nevidel v Nemectve, ale v Slovanstve. Táto spoločenská a kultúrna vývinová slovanská koncepcia bola základom celej nasledujúcej Štúrovej vedeckej práce a verejnej činnosti.

Po návrate z Halle sa Štúr snažil upevniť svoje účinkovanie na bratislavskej katedre, ktoré nebolo len jeho osobným cieľom, ale aj nevyhnutným východiskom širšieho politického a kultúrneho pôsobenia v národe. Jeho historicko-filozofické prednášky a prednášky o slovanskej poézii zintenzívnili vlastenecké nadšenie celej generácie, ktorá dostala po ňom pomenovanie **štúrovci**. Štúrovo pôsobenie na katedre sa popri vedeckom a výchovnom vplyve vyznačovalo aj intenzívnou politickou činnosťou. Stal sa ideológom nastupujúcej generácie. V roku 1841 napísal obranný spis **Starý i nový vek Slovákov**, v ktorom idealizoval slávnú minulosť a poukazoval na vtedajšiu neutešenú situáciu Slovákov. Podobný obranný charakter mal aj jeho ďalší spis **Ponosy a žaloby Slovákov v Uhorsku na protiprávne zásahy Maďarov** (Die Beschwerden und Klagen der Slaven in Ungarn über die gesetzwidrigen Uebergriffe der Magyaren), ktorý vyšiel v Lipsku v roku 1843 v nemčine. Mal veľký podiel aj na organizovaní a štylizovaní slovenského **prestolného prosbopisu** z roku 1842, ktorým sa Slováci obrátili na panovníka so žiadosťou o zastavenie stupňujúceho sa maďarizačného útlaku.

Neúspech obranného a petičného hnutia ho presvedčil o tom, že na naplnenie národných cieľov musí hľadať oporu v slovenskom ľude, v ktorom videl základ formujúceho sa novodobého národa. Z toho pramenilo historické rozhodnutie Štúra, M. M. Hodžu a J. M. Hurbana z leta 1843 zjednotiť Slovákov na základe slovenského spisovného jazyka. V priamom súvisi s dobudovaním ideologických základov samostatného slovenského národnooslobodzovacieho hnutia v diele **Nárečja slovenskuo alebo potreba písania v tomto nárečí** (1846) vypracoval ideovopolitické a jazykovedné zdôvodnenie kodifikácie nového celonárodného spisovného jazyka na báze strednej slovenčiny a dielom **Nauka reči slovenskej** (1846) mu dal pevnú gramatickú stavbu. Keď ho koncom roka 1843 násilne pozbavili námestníctva na katedre, nekapituloval, ale s veľkým zápalom sa vrhol do praktickej politickej činnosti. V lete 1844 založil spolu s M. M. Hodžom a J. M. Hurbanom vrcholnú celonárodnú kultúrno-politickú ustanovizeň, spolok Tatrín. V auguste 1845 začal vydávať prvé slovenské politické **Slovenskije národňje novini** s literárnou prílohou **Orol tatránski**, ktoré sa stali centrom národného oslobodzovacieho hnutia.

Štúr svoj protifeudálny boj ďalej rozvinul v roku 1847 na uhorskom sneme v Bratislave, kde sa ako poslanec mesta Zvolen zaradil svojimi prejavmi medzi najdôslednejších zástancov zrušenia poddanstva. V máji 1848 sa zúčastnil na formulovaní **Žiadostí slovenského národa**. Maďarská revolučná vláda nielenže neakceptovala tieto oprávnené požiadavky slovenského národného hnutia, ale na jeho vodcov Štúra, Hurbana a Hodžu vydala zatykač, pred ktorým museli utiecť do Čiech. Ťažisko Štúrovej činnosti sa v revolučnom roku 1848 presunulo zo sociálnych otázok na otázku národnostnú, na riešenie ktorej hľadal spojencov medzi rakúskymi Slovanmi. Na Slovanskom zjazde v Prahe vystúpil s ostrou kritikou habsburskej monarchie a predstaviteľov austroslavizmu. Po porážke pražského júnového povstania, počas ktorého sa zúčastnil bojov na barikádach, odišiel do Záhrebu, orientoval sa na juhoslovenský protimaďarský odboj a pokúšal sa primäť chorvátskeho bána J. Jelačića, aby na rokovaní s Maďarmi uplatňoval aj slovenské národné požiadavky.

S postupujúcou revolúciou sa stal jedným z hlavných predstaviteľov a vodcov slovenského národnooslobodzovacieho povstania 1848 – 1849 a vedúcim činiteľom Slovenskej národnej rady.

V roku 1851 sa Štúr usadil v Modre, aby vychovával siroty po bratovi Karolovi. V dusnej atmosfére bachovského absolutizmu sa venoval takmer výlučne literatúre a vede. Z tohto obdobia pochádza napríklad básnická zbierka **Spevy a piesne, Dumky večerné**, dielo **O národných písniach a povéstech plemen slovanských**, politický spis **Slovanstvo a svet budúcnosti** (Das Slawenthum und die Welt der Zukunft).

Štúrov plodný život pretrhla tragická udalosť, keď sa 22. decembra 1855 na poľovačke nešťastne zranil a 12. januára 1856 zraneniam podľahol. Jeho pohreb sa stal manifestáciou jednoty celého slovenského národa, o ktorú sa celý život usiloval.

Pôsobenie Ľudovíta Štúra v slovenských dejinách a jeho dielo sú mimoriadne významné a plodné. Bol pri zrode moderného slovenského národa a prispel k jeho formovaniu svojou politickou, novinárskou a spisovateľskou prácou, ako kodifikátor spisovnej slovenčiny, národný buditeľ a veľký bojovník proti národnému a sociálnemu útlaku.

Na Slovensku je po ňom pomenované mesto Štúrovo, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied, základné a stredné školy, ďalšie inštitúcie, mnoho námestí a ulíc, má postavených viacero pomníkov a početné pamätné tabule. Na jeho život a dielo sa zameriava špecializované Múzeum Ľudovíta Štúra v Modre.

*Človek bez svedomia je koža biedna, daromná,
národ bez vedomosti historickej o sebe a predkoch svojich
je hromádka koží otrockých.*

Vyhodnotenie činnosti verejných knižníc v okrese Veľký Krtíš k 31.12.2015

1. Počet obcí spolu: 71
2. Počet obyvateľov: okresu 44 935
z toho okresného sídla 12 608
3. Počet verejných knižníc v okrese k 31.12.2014 spolu: 62
z toho: 1 regionálna knižnica
1 mestská knižnica
2 obecné knižnice s profesionálnym zamestnancom (PZ)
58 obecných knižníc s neprofesionálnym zamestnancom (NZ).

Pre účely štatistického vykazovania sú vykazované Obecné knižnice v Pôtri a v Žihľave ako jedna spoločná Obecná knižnica v Pôtri s pobočkou v Žihľave, keďže majú toho istého zriaďovateľa. Výkony oboch knižníc samostatne uvádzame len v Prehľade činnosti verejných knižníc okresu V. Krtíš (Príloha č. 2) keďže majú samostatné knihovnícky aj rozpočet na činnosť knižnice.

4. Prehľad fungovania verejných knižníc v okrese za rok:

- fungujúce	45
- stagnujúce do 5 rokov	15
- stagnujúce nad 5 rokov	2
- zrušené	4

V roku 2014 boli zrušené 4 knižnice: Ipeľské Predmostie, Lesenice, Nenince a Suché Brezovo.

V priebehu roka 2014 nepracovalo 17 obecných knižníc, menej ako 5 rokov stagnovalo 15 knižníc: Ďurkovce, Chrastince, Dolinka, Horné Strháre, Ľuboriečka, Malé Zlievce, Muľa, Olováry, Pravica, Seľany, Sklabiná, Šuľa, Veľké Zlievce, Veľký Lom a Závada.

Dlhšie ako 5 rokov nepracujú knižnice v Červeňanoch a v Stredných Plachtinciach.

5. V okrese nebola v roku 2014 profesionalizovaná žiadna knižnica.

6. **Nákup knižničného fondu (KF)** v priebehu roka 2014 realizovalo len 19 verejných knižníc okresu. Na prírastok KF kúpou v počte 1 508 kn.j. vynaložili celkom 14 548 €, čo je o 3 622,27 € viac ako v roku 2013. Zvýšený prírastok KF kúpou bol dosiahnutý najmä vyššou akvizíciou v regionálnej knižnici na základe úspešných projektov.

7. **Finančnú odmenu** nedostávajú v okrese všetci dobrovoľní knihovníci. Celkovo 16 zamestnancov OcÚ má prácu v knižnici ako súčasť pracovnej náplne a odmenu za knihovnícku činnosť majú zahrnutú v mesačnej mzde. Na základe „Dohody o vykonaní práce“ a aktívnych činností vykonáva činnosť 25 knihovníkov. Zmena knihovníka nastala v 3 obecných knižniciach.

8. **Zlepšenie priestorov knižnice** vykázali 2 knižnice. Dačov Lom presťahoval knižnicu do vhodnejších vykurovaných priestorov a v Opatovskej Novej Vsi sa knižnica presťahovala do nových priestorov tej istej budovy.

9. Informácie o činnosti knižnice majú na svojich webových stránkach 4 obecné úrady (Slovenské Ďarmoty, Veľké Straciny, Vinica, Záhorce). Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho Veľký Krtíš má vlastnú webovú stránku www.hnk-vk.sk.

10. **Revíziu knižničného fondu** v roku 2014 vykonalo 6 knižníc (Kiarov, Kosihy nad Ipľom, Ľuboriečka, Opava, Pravica, Príbelce).

11. STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU:

KNIŽNIČNÝ FOND v kn.j.	rok 2013	rok 2014	nárast/pokles
Obecné knižnice s PZ	25 442	22 337	- 3 105
Obecné knižnice s NZ	139 909	134 976	- 4 933
Mestská knižnica	19 387	19 457	+ 70
Regionálna knižnica	54 828	55 980	+ 1 152
Okres V. Krtíš SPOLU	239 566	232 750	- 6 816
Počet kn.j. na 1 obyv. okresu	5,25	5,18	- 0,07
Počet kn.j. na 1 používateľa	65,38	69,73	+ 4,35

Na základe „Dohôd o zabezpečení dopĺňania KF obecných knižníc v roku 2014“ uzavretých medzi OcÚ a HNK (v súlade s § 9 ods.5, písm. c) zákona NR SR č. 183/2000 Z.z.) bol realizovaný HNK nákup, odborné spracovanie a distribúcia KF 3 obecným knižniciam v okrese, čo bolo rovnako ako v r. 2013 (Nová Ves, Zombor a Želovce). Zakúpených a spracovaných bolo celkom 43 kn.j. v hodnote 420,- €.

PRÍRASTOK KNIŽNIČNÉHO FONDU POĎĽA TYPOV KNIŽNÍC	v kn.j.		
	CELKOM	KÚPOU	DAROM, INOU FORMOU
Obecné knižnice s PZ	259	156	103
Obecné knižnice s NZ	1 159	185	974
Mestská knižnica	70	-	70
Regionálna knižnica	1 354	1 167	187
OKRES V. KRTIŠ CELKOM	2 842	1 508	1 334

Celkový prírastok knižničného fondu v knižniciach všetkých typov v roku 2014 bol 2 842 kn.j., čo je o 910 kn.j. viac ako v r. 2013. Z toho prírastok kúpou predstavoval **1 508 kn.j. v hodnote 14 548 €**, čo je o 3 622,27 € viac ako v roku 2013. V priemere knižnice vynaložili na nákup 1 kn.j. 9,65 €.

V roku 2014 predstavoval nákup knižničného fondu v okrese :

- na 1 obyvateľa 0,32 € (viac o 0,08 € ako v roku 2013)
- na 1 používateľa 4,36 € (viac o 1,38 € ako v roku 2013).
- na 1 knižničnú jednotku 9,65 €

Úbytok knižničného fondu: 9 658 kn.j. (o 2 865 kn.j. viac ako v r. 2013) bol z dôvodov straty, duplicity, nevyožiteľnosti, zastaranosti dokumentov a zrušenia 4 knižníc; z toho vyradili:

- knižnice s PZ 190 kn.j.
- knižnice s NZ 758 kn.j.
- mestská knižnica 0 kn.j.
- regionálna knižnica 202 kn.j.
- zrušené knižnice 8 508 kn.j.

Knižničný fond zrušených obecných knižníc si obecné úrady ponechali vo svojom majetku pre prípad, že by v budúcnosti znovu zriadili obecnú knižnicu.

12. AUTOMATIZÁCIA KNIŽNÍC:

Obecná knižnica vo Vinici s PZ má retrospektívne spracovaný KF v knižnično-informačnom systéme LIBRIS, celkovo 9 988 kn.j., čo je 69,90 % fondu knižnice.

Regionálna knižnica realizuje všetky svoje knižnično-informačné služby v knižnično-informačnom systéme CLAVIUS. Používateľom sú k dispozícii na webovej stránke knižnice www.hnk-vk.sk dve verzie on-line katalógu HNK a súborný katalóg regionálnych knižníc BBSK (SKAT).

13. POUŽÍVATELIA

POUŽÍVATELIA	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
Obecné knižnice s PZ	491	504	+ 13
Obecné knižnice s NZ	1 116	910	- 206
Mestská knižnica	12	7	- 5
Regionálna knižnica	2 045	1 917	- 128
OKRES V. KRTÍŠ SPOLU	3 664	3 338	- 326
% použ. z počtu obyvateľ. okresu	8,03	7,43	- 0,6

V roku 2014 obecné knižnice (PZ a NZ) a mestská knižnica zaevidovali 1 421 aktívnych (registrovaných) používateľov, z toho 459 detí do 15 rokov (pokles o 2 deti). Regionálna knižnica zaregistrovala 1 917 aktívnych používateľov, z toho 719 detí do 15 rokov. Za celý okres bol zaznamenaný pokles 326 registrovaných najmä z dôvodu poklesu počtu obyvateľov okresu Veľký Krtíš a zvýšenia počtu stagnujúcich knižníc.

Poradie prvých desiatich obecných knižníc podľa počtu používateľov uvedených v ročných štatistických výkazoch:

1. Vinica 465 používateľov
2. Pôtor 148 používateľov
3. Kosihy nad Ipľom 79 používateľov
4. Kosihovce 54 používateľov
5. Senné 51 používateľov
6. Horná Strehová 50 používateľov
7. Veľké Straciny 49 používateľov
8. Dolné Strháre 48 používateľov
9. Želovce 39 používateľov
10. Záhorce 35 používateľov.

14. NÁVŠTEVNÍCI

NÁVŠTEVNÍCI	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
Obecné knižnice s PZ	4 333	4 305	- 28
Obecné knižnice s NZ	2 921	2 343	- 578
Mestská knižnica	58	96	+ 38
Regionálna knižnica	34 652	37 507	+ 2 855
OKRES V. KRTÍŠ SPOLU	41 964	44 251	+ 2 287

Obecné knižnice (PZ a NZ) a mestskú knižnicu navštívilo celkom 6 744 návštevníkov (o 568 menej ako v roku 2013), z toho bolo 6 020 návštevníkov knižnično-výpožičných služieb a 724 návštevníkov 57 kultúrno-výchovných podujatí (o 17 podujatí viac ako v roku 2013).

Regionálnu knižnicu navštívilo celkom 37 507 návštevníkov (o 2 855 viac ako v r. 2013), z toho bolo 33 489 návštevníkov knižnično-informačných služieb a 4 018 návštevníkov 196 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí.

15. VÝPOŽIČKY:

VÝPOŽIČKY	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
Obecné knižnice s PZ	20 779	21 255	+ 476
Obecné knižnice s NZ	6 713	6 288	- 425
Mestská knižnica	89	86	- 3
Regionálna knižnica	140 489	140 440	- 49
Okres V. Krtíš SPOLU	168 070	168 069	- 1
Výpožičky na 1 obyv. v okrese	3,68	3,74	+ 0,06
Výpožičky na 1 použ. v okrese	45,87	50,35	+ 4,48

Rok 2014 bol oproti predchádzajúcemu roku takmer totožný počte výpožičiek v knižniciach všetkých typov. Podľa sledovania jednotlivých typov literatúry vypožičaných používateľom pretrváva nárast záujmu o krásnu literatúru pre dospelých a periodiká.

Periodiká poskytujú používateľom 3 knižnice regiónu, a to Obecná knižnica vo Vinici 4 tituly, Obecná knižnica v Želovciach 1 titul a regionálna knižnica vo Veľkom Krtíši 56 titulov.

Poradie prvých desiatich obecných knižníc (PZ a NZ) podľa počtu výpožičiek na počet obyvateľov obce uvedených v ročných štatistických výkazoch:

1. Vinica 10,46 výpožičiek na obyvateľa
2. Dolné Strháre 4,47 výpožičiek na obyvateľa
3. Veľké Straciny 2,34 výpožičiek na obyvateľa
4. Želovce 1,71 výpožičiek na obyvateľa
5. Slovenské Ďarmoty 1,42 výpožičiek na obyvateľa
6. Hrušov 1,15 výpožičiek na obyvateľa
7. Horná Strehová 1,14 výpožičiek na obyvateľa
8. Kosihy nad Ipľom 1,08 výpožičiek na obyvateľa
9. Senné 0,96 výpožičiek na obyvateľa
10. Malé Straciny 0,76 výpožičiek na obyvateľa

16. ĎALŠIE ÚDAJE:

PODUJATIA	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
Obecné knižnice s PZ	30	47	+ 17
Obecné knižnice s NP	10	8	- 2
Mestská knižnica	0	2	+ 2
Regionálna knižnica	169	196	+ 27
Okres V. Krtíš SPOLU	209	253	+ 44

Z obecných knižníc v roku 2014 pripravilo 9 knižníc 57 kultúrno-vzdelávacích podujatí, z toho bolo 16 informačných príprav. Zúčastnilo sa ich 724 účastníkov. Kultúrno-výchovné podujatia pripravili obecné knižnice Dolná Strehová, Modrý Kameň, Obeckov, Opatovská Nová Ves, Pôtor, Slovenské Ďarmoty, Veľká Ves nad Ipľom, Vinica a Želovce.

Regionálna knižnica pripravila spolu 196 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, z toho 32 informačných príprav pre žiakov a študentov škôl. Podujatí sa v regionálnej knižnici zúčastnilo celkom 4 018 účastníkov.

Obecná knižnica s PZ vo Vinici sprostredkovala pre svojich používateľov 49 medziknižničných výpožičných služieb (MVS) z iných knižníc, čo bolo o 11 viac ako v roku 2013.

Regionálna knižnica sprostredkovala pre používateľov z iných knižníc 167 MVS a zo svojho knižničného fondu poskytla iným knižniciam 90 MVS.

V knižniciach s profesionálnym zamestnancom pracovali 2 zamestnanci (v prepočítanom stave podľa úväzkov 1,27 zamestnanca). V mestskej knižnici pracoval 1 aktívny pracovník s úväzkom 0,11. Celkovo v obecných knižniciach s NZ pracovalo 39 neprofesionálnych knihovníkov, z toho 14 v pracovnom pomere (v prepočítanom stave podľa úväzkov to predstavuje 1,84 zamestnanca) a 25 pracovníkov na dohodu a dobrovoľníckych pracovníkov (v prepočítanom stave podľa úväzkov to predstavuje 2,06 zamestnanca).

V regionálnej knižnici z 12 zamestnancov vykonávalo odbornú knihovnícku činnosť 8 odborných zamestnancov.

Hospodárenie knižníc (v €) :

Obecné knižnice s PZ	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
prostriedky na nákup KF	1 072,00	1 650,00	+ 578
mzdové náklady	5 400,00	7 304,00	+ 1 904
poplatky za knižn. služby	281,00	221,00	- 60

Obecné knižnice s NZ	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
prostriedky na nákup KF	2 148,44	1 809,00	- 339,44
mzdové náklady a náklady na dohodu	7 779,48	7 567,00	- 212,48
poplatky za knižn. služby	38,40	32,00	- 6,40

Mestská knižnica	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
prostriedky na nákup KF	-	-	-
mzdové náklady	-	-	-
poplatky za knižn. služby	28,50	11,00	- 17,50

Regionálna knižnica	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
prostriedky na nákup KF	7 705,29	11 089,00	+ 3 383,71
mzdové náklady	86 339,67	94 418,00	+ 8 078,33
poplatky za knižn. služby	4 301,00	4 727,00	+ 426,00

Informačné technológie

V roku 2014 v priestoroch 15 knižníc bolo používaných 23 osobných počítačov, z nich poskytovali prístup na internet pre verejnosť 18 počítačov, a to:

- Obecná knižnica v Čelároch 1 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica v Čelovciach 1 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica v Hornej Strehovej 2 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica v Kiarove 2 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica v Kováčovciach 2 PC s internetom, z toho 1 PC pre verejnosť
- Obecná knižnica v Kosihovciach 1 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica v Kosihách n/Ipľ. 1 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica v Novej Vsi 1 PC bez internetu pre verejnosť
- Obecná knižnica v Sečiankach 1 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica vo Vieske 2 PC s internetom, z toho 1 PC pre verejnosť
- Obecná knižnica vo Vinici 3 PC s internetom, z toho 2 PC pre verejnosť
- Obecná knižnica vo Veľkej Čalomiji 1 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica vo Veľkej Vsi n/Ipľ. 1 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica vo Vrbovke 3 PC s internetom pre verejnosť
- Obecná knižnica v Záhorciach 1 PC bez internetu pre verejnosť.

Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši poskytuje čitateľom prístup k internetu celkom na 10 PC, z toho je 8 verejných prístupových bodov bezplatného internetu pre používateľov knižnice, 1 PC pre slabozrakých a nevidiacich používateľov (s braillovou klávesnicou a so špeciálnym softvérom a hlasovým výstupom), ktorý má tiež prístup na internet. Okrem toho je k dispozícii používateľom ďalší samostatný PC na vyhľadávanie v on-line katalógu knižnice. V regionálnej knižnici využilo bezplatný prístup k internetu 4 888 používateľov.

Obecné knižnice okresu v roku 2014 nežiadali o finančnú podporu z Dotačného systému 2014 MK SR.

Vypracovala: Bc. Danka Šagiová, metodička

Prílohy :

- č.1 Prehľad hlavných ukazovateľov činnosti verejných knižníc v okrese V. Krtíš za rok 2014 v porovnaní s rokom 2013
- č. 2 Prehľad činnosti verejných knižníc za rok 2014 v okrese V. Krtíš
- č. 3 Prehľad plnenia navrhovaných parametrov štandard činnosti obecných knižníc okresu Veľký Krtíš za rok 2014

**Prehľad hlavných ukazovateľov činnosti verejných knižníc
v okrese Veľký Krtíš za rok 2014 v porovnaní s rokom 2013**

U k a z o v a t e ľ	m.j.	rok 2013	rok 2014	pokles/nárast
Kniž. fond spolu	kn.j.	239 566	232 750	- 6 816
z toho: odb.lit.pre dospelých	kn.j.	60 391	58 808	- 1583
krásna lit. pre dospelých	kn.j.	114 566	112 567	- 1999
odb.lit. pre deti	kn.j.	11 215	10 129	- 1086
krásna lit. pre deti	kn.j.	53 394	51 246	- 2148
počet titulov odob. periodík	tit.	61	61	-
počet ex. odob. periodík	ex	64	63	- 1
prírastky KF celkom	kn.j.	1 932	2 842	+ 910
z toho získané kúpou	kn.j.	1 058	1 508	+ 450
inou formou	kn.j.	874	1 334	+ 460
úbytky kn.j.(vyraď.+zrušené)	kn.j.	6 793	9 658	+ 2 865
Regist. použív. spolu	osoba	3 664	3 338	- 326
z toho deti do 15 rokov	osoba	1 145	1 178	+ 33
návštevníci v knižniciach	osoba	41 962	44 251	+ 2 289
Výpožičky spolu	kn.j.	168 070	168 069	- 1
z toho absenčné	kn.j.	118 844	122 562	+ 3 718
prezenčné	kn.j.	49 226	45 507	- 3 719
z toho: odb.lit.pre dospelých	kn.j.	27 451	23 394	- 4 057
krásna lit.pre dospelých	kn.j.	60 930	63 391	+ 2 461
odb.lit.pre deti	kn.j.	9 668	9 812	+ 144
krásna lit.pre deti	kn.j.	25 600	28 844	+ 3 244
výpožičky periodík	kn.j.	44 421	42 628	- 1 793
MVS iným knižniciam	kn.j.	86	90	+ 4
MVS z iných knižníc	kn.j.	242	216	- 26
vzdel. a kult. podujatia	poduj.	209	253	+ 44
Prostr. na nákup kn. fondu	€	10 925,73	14 548	+ 3 622,27
mzdové prostriedky	€	94 973,15	104 977	+10 003,85
a náklady na dohodu	€	6 166	4 312	- 1 854
poplatky za kn. činnosť	€	4 648,90	4 991	+ 342,10
počet kn.j. na obyvateľa	kn.j.	5,25	5,18	- 0,07
počet kn.j. na používateľa	kn.j.	65,38	69,73	+ 4,35
obratovosť kn.fondu	index	0,70	0,72	+ 0,02
% použív. z počtu obyvateľa	%	8,03	7,43	- 0,6
počet výpož. na 1 obyvateľa	kn.j.	3,68	3,74	+ 0,06
počet výpož. na 1 použív.	kn.j.	45,87	50,35	+ 4,48
nákup kn.f. na 1 obyvateľa	€	0,24	0,32	+ 0,08
nákup kn.f. na 1 používateľa	€	2,98	4,36	+ 1,38

P r e h l á d
činnosti verejných knižníc okresu Veľký Krtíš za rok 2014

Príloha č. 2

Por. č.	Obecná knižnica	knižničný fond kn.j.	počet registr. používat.	počet návštev. KIS	počet výpožičiek	prírastok kn.j.	
						celkom	z toho kúpou
1.	Balog nad Ipľom	2 781	1	1	5	0	0
2.	Brusník	1 391	8	8	38	0	0
3.	Čebovce	5 419	24	78	322	0	0
4.	Čeláre	1 438	20	20	35	0	0
5.	Čelovce	1 672	15	15	171	32	32
6.	Červeňany	496	0	0	0	0	0
7.	Dačov Lom	2 239	24	75	102	0	0
8.	Dolná Strehová	4 999	28	32	229	18	18
9.	Dolné Plachtince	3 976	16	89	151	0	0
10.	Dolné Strháre	2 430	48	168	890	0	0
11.	Dolinka	2 250	0	0	0	0	0
12.	Ďurkovce	916	0	0	0	3	2
13.	Glabušovce	1 109	2	2	20	0	0
14.	Horná Strehová	1 542	50	60	193	10	10
15.	Horné Strháre	2 270	0	0	0	0	0
16.	Hrušov	4 879	9	50	126	10	10
17.	Chrtány	772	1	1	3	0	0
18.	Chrastince	674	0	0	0	0	0
19.	Kamenné Kosihy	2 801	14	15	63	2	2
20.	Kiarov	1 600	4	14	23	50	0
21.	Kleňany	1 901	10	10	1	0	0
22.	Koláre	3 092	12	14	56	1	1
23.	Kosihovce	3 149	54	142	129	0	0
24.	Kosihy nad Ipľom	2 066	79	510	478	27	0
25.	Kováčovce	1 039	12	12	36	0	0
26.	Ľuboriečka	2 456	0	0	0	0	0
27.	Malá Čalomija	1 972	10	39	45	0	0
28.	Malé Straciny	1 698	11	11	102	0	0
29.	Malé Zlievce	3 083	0	0	0	0	0
30.	Modrý Kameň	19 457	7	96	86	70	0
31.	Muľa	1 256	0	0	0	0	0
32.	Nová Ves	1 590	5	35	145	32	32
33.	Obeckov	2 112	30	78	113	6	1
34.	Olováry	3 121	0	0	0	0	0
35.	Opatovská Nová Ves	2 274	6	49	71	0	0
36.	Opava	807	3	15	15	78	0
37.	Pôtor	5 910	148	189	316	19	13
38.	Pravica	872	0	0	0	0	0

39.	Príbelce	2 360	20	32	31	593	0
40.	Sečianky	916	0	20	0	0	0
41.	Seľany	2 057	0	0	0	0	0
42.	Senné	1 298	51	51	218	0	0
43.	Sklabiná	5 334	0	0	0	0	0
44.	Slovenské Ďarmoty	4 506	28	38	802	7	4
45.	Slovenské Kľačany	1 332	3	9	27	0	0
46.	Stredné Plachtince	3 877	0	0	0	0	0
47.	Sucháň	1 657	7	50	112	23	0
48.	Šuľa	1 149	0	0	0	0	0
49.	Trebušovce	1 876	3	3	6	0	0
51.	Veľká Čalomija	5 867	12	70	451	28	16
52.	Veľká Ves nad Ipľom	1 579	7	15	65	139	6
53.	Veľké Straciny	889	49	160	414	18	18
54.	Veľké Zlievce	3 090	0	0	0	0	0
55.	Veľký Lom	2 310	0	0	0	0	0
56.	Veľký Krtíš	55 980	1 917	37 507	140 440	1 354	1167
57.	Vieska	1 189	25	30	16	0	0
58.	Vinica	14 3905	465	3 330	19 043	245	142
59.	Vrbovka	1 817	11	15	140	0	0
60.	Záhorce	3 029	35	35	36	20	0
61.	Závada	1 679	0	0	0	0	0
62.	Zombor	1 150	3	3	10	20	10
63.	Želovce	7 947	39	975	2 212	14	14
64.	Žihľava	1 963	10	80	82	23	10
	S p o l u	232 750	3 338	44 251	168 069	2 842	1 508

Príloha č. 3

P r e h ľ a d
plnenia navrhovaných parametrov štandard činnosti obecných knižníc
okresu Veľký Krtíš za rok 2014

Parameter č.1: Počet počítačov s internetom pre verejnosť

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 2000	1 PC	3 Vrbovka 2 Horná Strehová, Kiarov, Vinica 1 Čeláre, Čebovce, Kosihovce, Kosihy nad Ipľom, Kováčovce, Sečianky, Vieska, Veľká Čalomija, Veľká Ves n/Ipľom

Parameter č.2: Počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou na 1 obyvateľa za rok 2014

Uvádzané sú len obecné knižnice, ktoré mali v roku 2014 prírastky KF nadobudnuté kúpou.

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 2000	0,05 kn.j. na 1 obyvateľa	0,10 Veľké Straciny 0,08 Nová Ves, Vinica 0,07 Zombor 0,06 Horná Strehová 0,05 Čelovce -----* 0,03 Pôtor, Žihľava, V. Čalomija 0,017 Dolná Strehová 0,015 Veľká Ves n/Ipľom, Ďurkovce 0,012 Hrušov, Želovce, Kamenné Kosihy 0,007 Slovenské Ďarmoty 0,004 Koláre, 0,002 Obeckov

* knižnice uvedené pod čiarou nespĺňajú návrh štandardov

Parameter č. 3: Počet odoberaných titulov periodík

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 2000	1 - 5 titulov	4 Vinica 1 Želovce

Parameter č. 4: Priemerná suma vynaložená na 1 knižničnú jednotku v € (získané kúpou)

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 2000	7,5 € na 1 knižničnú jednotku	15,94 Veľká Čalomija 13,30 Veľká Ves nad Ipľom 13,00 Kamenné Kosihy 12,00 Koláre 11,47 Nová Ves 11,00 Veľké Straciny, Pôtor so Žihľavou, Želovce, Vinica 10,00 Ďurkovce, Zombor 9,60 Hrušov, Dolná Strehová 8,50 Slovenské Ďarmoty ----- 7,00 Obeckov 4,50 Čelovce, Horná Strehová

Parameter č. 5: Počet študijných miest na 1 knižnicu

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 500	3 - 5 študijných miest	15 Glabušovce, Koláre 10 Sečianky 8 Horná Strehová, Obeckov, S. Kľačany 6 Dolné Strháre 5 Malé Straciny, Sucháň ----- 4 Kamenné Kosihy, Kováčovce, Senné 3 Malá Čalomija, Nová Ves, Opava, Vrbovka 2 Kiarov, Kleňany, Zombor 1 Čelovce, Kosihy nad Ipľom, Vieska
501 - 1 000	5 - 7 študijných miest	17 Veľká Čalomija 15 Dolné Plachtince 10 Kosihovce, Slovenské Ďarmoty ----- 4 Pôtor so Žihľavou 3 Záhorce 1 Príbelce
1 001 - 2 000	7 - 10 študijných miest	40 Vinica 20 Čebovce 10 Želovce ----- 2 Modrý Kameň

Parameter č. 6: Počet prevádzkových hodín knižnice pre verejnosť

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 500	3 - 5 hodín	20 Horná Strehová, 16 Glabušovce, Kováčovce 10 Opava, Veľká Ves n/Ipľom 7 Čelovce 6 Obeckov 5 Kleňany, Vrbovka 4 Nová Ves 3 Kiarov ----- 2 Čeláre, Koláre, Kosihy n/Ipľom, Senné, Veľké Straciny, Vieska 1 Brusník, D. Lom, Dolné Strháre, Chrťany, Kamenné Kosihy, Malá Čalomija, Malé Straciny, Sečianky, Slovenské Kľačany, Sucháň, Trebušovce, Zombor

501 - 1 000	5 - 8 hodín	----- 4 Veľká Čalomija 2 Dolné Plachtince, Hrušov, Kosihovce, Opatov. Nová Ves, Pôtor - Žihľava, Slov. Ďarmoty 1 Balog nad Ipľom, Príbelce, Záhorce
1 001 - 2 000	8 - 10 hodín	37,5 Vinica 10 Želovce ----- 6 Čebovce, Dolná Strehová 4 Modrý Kameň

Odporúčané výkony knižníc

Parameter č. 7: Priemerný výpočet výpožičiek na 1 zamestnanca vykonávajúceho knižničnej činnosti (na prepočítaný stav)

Počet obyvateľov sídla knižnice	Odporúčaná hodnota pre všetky typy knižníc	
1 - 500	8 000	
501 - 1 000	8 000	
1 001 - 2 000	10 000	

Parameter uvádzame na ukážku, aké výpožičky by mali v priemere dosahovať na jedného knihovníka v obecných a mestskej knižnici. Keďže v mnohých štatistických výkazoch chýbajú údaje o prepočítanom počte zamestnancov vykonávajúcich knižničnej činnosti (aktivační pracovníci, zamestnanci OcÚ, dobrovoľníci a pod.), nedá sa tento údaj vyhodnotiť.

Parameter č. 8: Priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 2000	1 - 2	10,46 Vinica 4,47 Dolné Strháre 2,34 Veľké Straciny 1,71 Želovce 1,42 Slovenské Ďarmoty 1,14 Horná Strehová, Hrušov 1,08 Kosihy nad Ipľom ----- 0,96 Senné 0,75 Malé Straciny, Veľká Čalomija 0,48 Pôtor so Žihľavou 0,40 Čelovce, Nová Ves, Sucháň, Vrbovka 0,33 Brusník, Čebovce, Kamenné Kosihy 0,25 Dolné Plachtince 0,20 Dačov Lom, Dolná Strehová, Chrtány, Koláre, Kosihovce, Malá Čalomija, Obeckov

		0,15 Glabušovce, Hrušov, Slovenské Kľačany, Veľká Ves nad Ipľom 0,10 Kováčovce, Opava 0,08 Kiarov, Čeláre, Vieska, Zombor 0,054 Modrý Kameň, Záhorce, Príbelce 0,030 Opatovská Nová Ves, Trebušovce 0,005 Balog nad Ipľom, Kleňany
--	--	---

Parameter č. 9: Obrat knižničného fondu (počet výpožičiek: počet kn.j. KF)

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 1 000	0,3 - 0,5	0,46 Veľké Straciny 0,37 Dolné Strháre 0,30 Kamenné Kosihy ----- 0,23 Kosihy nad Ipľom 0,20 Slovenské Kľačany 0,18 Slovenské Ďarmoty 0,17 Senné 0,13 Horná Strehová 0,10 Čelovce 0,09 Nová Ves 0,08 Veľká Čalomija, Vrbovka 0,07 Sucháň, 0,06 Malé Straciny 0,05 Dačov Lom, Obeckov, Pôtor so Žihľavou, Kováčovce 0,04 Dolné Plachtince, Kosihovce, Kosihovce, Veľká Ves nad Ipľom 0,03 Brusník, Hrušov, Opatov. Nová Ves 0,02 Čeláre, Glabušovce, Koláre, Malá Čalomija, Opava 0,01 Kiarov, Príbelce, Vieska, Záhorce 0,006 Balog nad Ipľom 0,004 Chrtány 0,003 Trebušovce 0,002 Zombor 0,001 Kleňany
1 001 - 2 000	0,05 - 1,5	1,23 Vinica 0,25 Želovce ----- 0,059 Čebovce 0,046 Dolná Strehová 0,004 Modrý Kameň

Parameter č. 10: Priemerné percento používateľov knižnice z počtu obyvateľov obce

Počet obyvateľov sídla knižnica	Odporúčaná hodnota pre obecné a mestské knižnice	Knižnice regiónu spĺňajúce štandardy skutočnosť r. 2014
1 - 2000	7 - 9 %	29,41 Horná Strehová 27,68 Veľké Straciny 25,54 Vinica 22,37 Senné 24,12 Dolné Strháre 19,13 Pôtor so Zihľavou 17,82 Kosihy nad Ipľom 11,26 Vieska 9,00 Kosihovce, Malé Straciny 7,02 Brusník <hr style="border-top: 1px dashed red;"/> 6,73 Kamenné Kosihy 6,01 Obeckov, Dačov Lom 5,19 Záhorce, Slovenské Ďarmoty 4,60 Malá Čalomija, Koláre, Čeláre 3,53 Kleňany, Príbelce, Čelovce 3,20 Kováčovce, Vrbovka, Želovce 2,60 D. Strehová, D. Plachtince, Sucháň 2,30 Opava, Veľká Čalomija, Čebovce 2,11 Zombor 1,60 Veľká Ves nad Ipľom, Nová Ves 1,84 Slovenské Kľačany 1,60 Glabušovce, Trebušovce 1,40 Hrušov, Kiarov 0,84 Opat. Nová Ves, Chrtány 0,44 Modrý Kameň 0,001 Balog nad Ipľom

Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020

Knižnice poskytujú nenahraditeľné služby v oblasti zabezpečovania poznávacích, vzdelávacích a kultúrnych potrieb nielen jednotlivcov, ale aj spoločnosti ako celku, preto ich všestranný rozvoj je dôležitým verejným záujmom.

V predchádzajúcich rokoch zaznamenal knižničný systém výrazné zmeny – počet knižníc klesol takmer o 48%, spôsobený na jednej strane zlučovaním školských a učiteľských knižníc, na druhej strane stagnáciou a rušením verejných knižníc a ich pobočiek. Vzhľadom na meniace sa priority podpory územných samospráv sa radikálne zmenil aj objem finančných prostriedkov, ktoré knižnice na svoju činnosť dostávajú od zriaďovateľov, čo má priamy vplyv na akvizície knižníc a pokles počtu používateľov, návštevníkov i počtu výpožičiek. Trend znižovania počtu fungujúcich knižníc nie je len dôsledkom hospodárskej krízy, ale aj dôsledkom razantného nástupu moderných informačných a komunikačných technológií dostupnejších pre široké vrstvy obyvateľstva.

Vláda Slovenskej republiky na svojom zasadaní dňa 3. 12. 2014 schválila návrh Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020 (ďalej stratégia), ktorá bola spracovaná v súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016.

Pre naplnenie strategickej vízie rozvoja knižničného systému SR v rokoch 2015 – 2020 sú prioritne stanovené tri strategické oblasti s jednotlivými prioritami:

1. Formovanie informačných potrieb, podpora informačnej gramotnosti, riadenie a rozvoj ľudských zdrojov pre trvalú udržateľnosť a rozvoj činnosti knižníc

- podpora budovania knižníc tak, aby mohli v zmysle Koncepcie celoživotného vzdelávania v SR primerane plniť úlohy centier vzdelávania s dôrazom na informačnú gramotnosť
- budovanie knižníc ako komunitných, multikultúrnych a informačných centier a miest neformálneho celoživotného vzdelávania
- podpora a propagácia čítania, rozvoja čitateľskej gramotnosti, aktivít na odstránenie druhej negramotnosti
- podpora vzdelávania a dostupnosti knižnično-informačných služieb pre znevýhodnené skupiny občanov (rómske komunity, nezamestnaní občania, ženy na materskej a rodičovskej dovolenke, občania so zdravotným znevýhodnením, seniori, imigranti a pod.)
- vytvorenie a podpora systému celoživotného vzdelávania informačných profesionálov a knihovníkov, skvalitnenie systému riadenia ľudských zdrojov

2. Budovanie, trvalé uchovanie, rozvoj a ochrana knižnično-informačných fondov, optimalizácia a rozvoj knižnično-informačných služieb :

- budovanie knižnično-informačných fondov a poskytovanie informácií v súlade s potrebami občanov a celospoločenskými záujmami
- odborná ochrana knižnično-informačných fondov a zlepšenie ochrany a bezpečnosti budov a priestorov, v ktorých je uložený, uchovávaný a sprístupňovaný knižničný fond a historické knižničné fondy

3. Optimalizácia a rozvoj knižnično-informačných služieb a metód správy informácií a znalostí:

- podpora rozširovania ponuky knižnično-informačných služieb knižníc od klasických až po služby využívajúce najnovšie informačné a komunikačné technológie
- vytvorenie legislatívnych a metodických podmienok pre poskytovanie kvalitných a efektívnych knižnično-informačných služieb
- rozšírenie, skvalitnenie a optimalizácia stavebno-technických kapacít na poskytovanie knižnično-informačných služieb a sprístupňovania knižničných fondov.

Bude záležať od každej knižnice a jej zriaďovateľa nakoľko využije Stratégiu rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015-2020 na plánovanie výkonov odbornej činnosti a naň nadväzujúce vyhodnocovanie činnosti knižníc.

Zdroj: http://itlib.cvtisr.sk/buxus/docs//1_2015/05_strategia_rozvoja.pdf

AKO INŠPIROVAŤ DETI K ČÍTANIU

Predtým, ako si povieme pár zásad, na ktoré je dobré myslieť pri príprave dramatizovaného čítania, si pripomenieme jedno zabudnuté umenie a to rozprávačstvo. Pod literatúrou si zvyčajne predstavíme knihu, ale jej predchodca bol príbeh, uložený jednoducho v hlavách. Príbehy sa rozprávali... Predstava, že namiesto čítania knihy si sadnete a budete počúvať, ako vám niekto číta, je nám vzdialená. Viac sa hodí do šľachtických kulís ruského filmu, alebo do detskej izby. Rozprávačstvo však nie je mŕtve umenie, akoby sa zdalo. Pre deti je počúvanie príbehov bránou k čítaniu a knihe a tým pádom bránou k vzdelaniu.

Rozprávačstvo je umenie, ktoré sa oplatí oživovať a v knižniciach je na to skvelý priestor. Na rade je pár rád, ktoré môžu pomôcť pri príprave dramatizovaného čítania deťom.

V prvom rade je dôležité vybrať vhodný text. V zásade by malo ísť o kratšie texty, max. dĺžky 1 strany A4. Radšej niekoľko kratších, ako jeden dlhý. Odporúčam, aby texty boli zábavné. Je dobré, ak sú v ňom živé, dynamické dialógy. V texte by nemalo byť priveľa postáv. Ideálne sú dve osoby a rozprávač.

Druhým dôležitým faktorom je počet detí, ktorým sa bude čítať. Rozdeľujem čítania na dve rôzne udalosti. Prvou je čítanie „do uška“, kde by mali byť max. 3 deti. Ako náhle je detí viac, stáva sa z čítania „predstavenie“ a treba vynaložiť podstatne viac úsilia, aby sme boli schopní udržať pozornosť dieťaťa.

Tretím faktorom je znalosť textu. Nie je nevyhnutné vedieť ho naspamäť, stačí ho vedieť skoro celý naspamäť. Pri príprave čítania je dobré premyslieť si a skúsiť si, čo všetko sa dá zahrať hlasom (každá postava má svoj osobitný hlas, každá situácia má svoj výraz), ale aj to, čo sa dá zahrať tvárou, gestami, pohybmi, drobnými rekvizitami. Je dobré premyslieť si, ak je to možné, ako zapojiť deti (dá sa nechať deti vyriešiť niektorú situáciu?, dotvoriť príbeh?). A nakoniec, ak chcete deti inšpirovať k čítaniu..., nedokončíte príbeh. Skončíte ho v tom najdramatickejšom okamihu a potom knihu deťom požičajte.

Tibor Mrkvička Hujdič

(Príspevok z Workshopu pre detských knihovníkov v Košiciach)

Zdroj: <http://www.sakba.sk/dokumenty/2011/motivacne-aktivity.pdf>

BIBLIOTERAPIA – NOVÁ FORMA KOLEKTÍVNYCH PODUJATÍ

Knihy ukrývajú v sebe kúzlo, ktoré nás dokáže preniesť do iného sveta. Je úžasné ponoriť sa do nekonečne plynúcich riadkov tohto ľudského vynálezu a zároveň sa stotožniť s hlavným hrdinom a jeho životnými osudmi. Okrem toho knihy prinášajú cenné informácie, napomáhajú osobnostnému rozvoju a uvoľňujú psychické napätie, ktoré nás prenasleduje na každom kroku. Knihy sú jedným z účinných prostriedkov formovania ľudskej osobnosti. Uvedené pozitívne účinky kníh sú len malou ukážkou toho, čo všetko literatúra dokáže. Knihy majú v sebe bohatstvo, ktoré spočíva v liečení ubolenej duše človeka. Správne zvolená literatúra pomáha zdolávať neľahké životné osudy každého z nás.

Biblioterapia je terapia pomocou literatúry, využíva knihy a ich obsah na zmenu spôsobu myslenia. Literatúra vie skvelým spôsobom pôsobiť na myslenie človeka, jeho celkové vnímanie sveta, cítenie, prežívanie a v konečnom dôsledku aj správanie sa k sebe a svojim blízkym. Učí o svete a ľuďoch, čím nám pomáha lepšie im rozumieť. Čítanie kníh podporuje rozvoj osobnosti a pomáha udržiavať emocionálnu rovnováhu. Biblioterapia má za úlohu posilniť a obohatiť emocionálne zdroje človeka, aby si vedel lepšie poradiť s ťažkosťami. Knihovníci môžu prostredníctvom vhodne vybranej a odporúčenej literatúry pôsobiť na svojich čitateľov. Nástrojom biblioterapie je kniha, ale nie každá. V individuálnych prípadoch ponukou vhodnej literatúry biblioterapia pomáha preklenúť ťažké životné situácie.

Pomocou rozprávky sa „malí čitatelia“ učia nielen chápať skutočnosť, ale takisto získavať schopnosť ju meniť. Učia sa taktiež odlišovať fikciu od skutočnosti. Prostredníctvom rozprávky dieťa formuje samo seba, pripodobňuje sa hrdinovi, prijíma jeho morálny vzorec, spôsob myslenia a jednania. Dieťa objavuje vlastnú totožnosť: kto je a kým túži byť. Rozprávky nemajú len tento výchovný aspekt, ale čo je dôležitejšie, deti majú možnosť spoznávať nebezpečnú situáciu pomocou spolu prežívania situácie s hlavným hrdinom, pričom nezažíva skutočné osobné ohrozenie. Opakovaním rovnakej rozprávky nepríjemné pocity strácajú schopnosť vzbudzovať strach a tým pádom sa znižuje aj miera hladiny detskej úzkosti. Dôležité je však dbať na to, aby rozprávka nebola rozprávaním so smutným koncom, pretože v tom prípade sa len úzkosť zvyšuje. Naopak, pokiaľ sa rozprávka končí šťastne, dieťa získava pocit, že aj jeho problémy sa budú dať vyriešiť.

Regionálny knihovník

Občasník pre knihovníkov obecných knižníc v okrese Veľký Krtíš

Zostavila: Bc. Danka Šagiová

Zodpovedná: Mgr. Zuzana Unzeitigová

Vydavateľ: Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho Veľký Krtíš

Rok vydania: 2015

Číslo: 1

Počet strán: 24

Náklad: 62 ex.

Tlač: SHARP AR 5316